बाल मोदिनी

करुणाशाली

एकादशे क्रिस्तशके तमिळुराज्यं द्विधा विभक्तम् आसीत् । एकस्य भागस्य नृपः आसीत् किल्ल-बलवनः । अपरस्य राजा आसीत् मलयमानः । कदाचित् केनचित् कारणेन तयोः मध्ये वैमनस्यम् उत्पन्नम् । ततः युद्धम् अपि प्रवृत्तम् । युद्धे मलयमानः पराजयं प्राप्नोत् । पराजितः सः अरण्यं प्रति अधावत् । भटाः तस्य त्रीन् पुत्रान् धृतवन्तः ।

• (सं) प्रफुल्लगडपालः 'राही'

तान् दृष्ट्वा राजा किल्लबलवनः भटान् आदिष्टवान् - ''एतान् उन्मत्तस्य गजस्य पादतले पातयित्वा मारयन्तु'' इति ।

निश्चिते दिवसे विशालम् अङ्गणं प्रति गजः आनीतः । बालाः अपि तत्र आनीताः । एतत् द्रष्टुम् असंख्याः जनाः तत्र सम्मिलिताः । बालानां दयनीयाम् अवस्थां स्मरतां तेषां हृदये करुणापूरः एव उत्पन्नः । किन्तु राजाज्ञां विरुध्य व्यवहर्तुं, किमपि वक्तुं वा कस्यापि धैर्यं न आसीत् । अतः सर्वे उद्विग्नमनस्काः सन्तः अपि मौनेन स्थितवन्तः आसन् ।

भटाः गजस्य उपरि जलं क्षिप्त्वा तस्य क्रोधम् अवर्धयन् । ततश्च ते बालान् गजस्य पुरतः अपातयन् ।

तावता कश्चन कठोरः आज्ञास्वरः श्रुतः - ''तिष्ठत'' इति ।

'एषः स्वरः कस्य ?' इति सर्वे साश्चर्यं दृष्टवन्तः । सः स्वरः आसीत् महाकवेः कोवूरकिलारस्य । कवेः विरोधवचनं श्रुतवतः राज्ञः क्रोधः प्रवृद्धः । सः क्रोधेन तं कविम् अपश्यत् ।

तदा कविः अवदत् - ''महाराज ! स्वस्य वंशः स्मर्यते खलु भवता ? महादातुः शिबेः वंशेः जातः अस्मि इति किं भवता न स्मर्यते ? शिबिमहाराजः कपोतस्य रक्षणार्थं स्वस्य हस्तेन शरीरमांसं कर्तयित्वा श्येनाय दत्तवान् आसीत् । एतादृशी घटना इतिहासे अन्या न दृश्यते । तस्यैव शिबिमहाराजस्य वंशे जातः भवान् निर्दोषाणां बालानां हननं कुर्वन् अस्ति । किम् एतत् उचितम् ?'' इति ।

एतत् श्रुत्वा नितरां लज्जितः नृपः क्षमां याचन् कविम् अवदत् - ''कविवर्य ! भवत्कारणतः अहम् अद्य महतः अनर्थात् पापात् च रक्षितः अभवम् । नितराम् उपकृतः अस्मि । भवादृशः धीरः कविः मम आस्थाने अस्ति यत् तेन अहं महान्तं गर्वं वहामि'' इति ।

ततः राज्ञा तेभ्यः बालेभ्यः अभयं दत्तम् । योग्यः आश्रयः च उपकल्पितः । □□